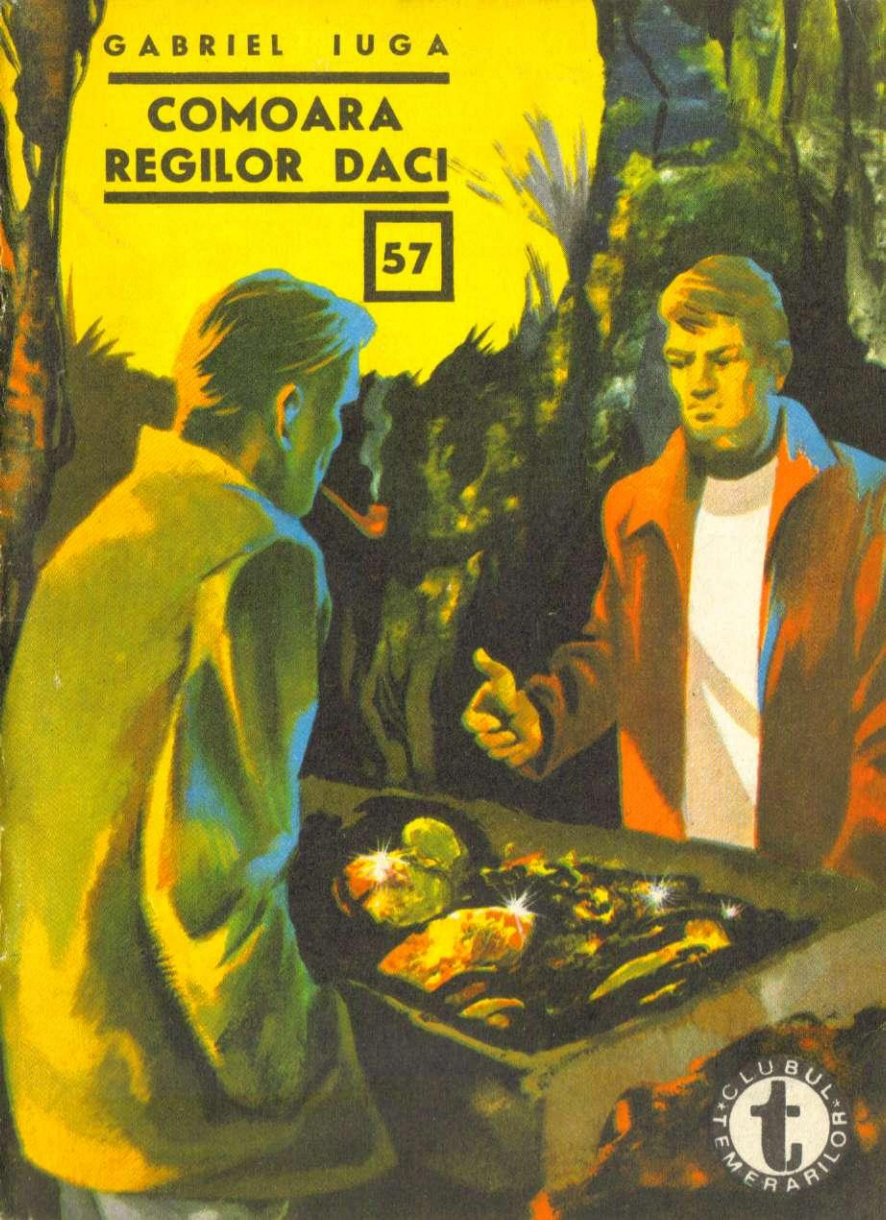

GABRIEL IUGA
COMOARA REGILOR DACI
57
CLUBUL TEMERARILOR
t

G A B R I E L   I U G A

COMOARA REGILOR DACI

57

E D I T U R A   T I N E R E T U L U I

Coperta de IONESCU DUMITRU

Pe drum nu l-am întrebat nimic pe Alecu. Și tot fără să scoatem vreun cuvînt am intrat în blocul „Patria". Grațiela, soția lui Mircea Mărăscu, ne introduse în sufragerie.

— Bine că a dat Domnul și ați venit! ne întîmpină Mircea de la ușă, strîngîndu-ne mîna.

Înăuntru mai era „reporterul special" Vali Lucian, un pasionat istoric.

— Ți-a spus despre ce este vorba? mă întrebă el.

Am făcut semn din cap că *nu* și m-am așezat pe scăunelul meu, acolo unde stăteam de obicei și tăiam frunze la cîini, în timp ce Hegel, Kant, Iorga și Herodot se plimbau prin cameră de la unul la celălalt

— Ai vreo restanță? mă privi Mircea.

În privința asta eram liniștit; nu se năruise nici un turn al castelului meu în vara aceasta, așa că m-am lăsat cercetat în voie. A înțeles și m-a bătut protector pe umăr.

— În seara asta plecăm în căutarea comorii regilor daci.

— Care comoară?

M-au privit toți uimiți. Chiar și Alecu, care de asemenea nu știa nimic.

— Cum... care ?

— Așa, care !

Stăruința mea l-a determinat pe Mircea să se explice, iar din interesul pe care îl manifestau ceilalți mi-am dat seama că ideea i-a „prins".

Cele spuse de Mircea erau — ca să folosesc doi termeni preferați de Vali — „formidabile" și „fulminante".

— Acum două zile la Institutul de arheologie s-au prezentat doi cercetători care au descoperit în regiunea nordică a Rarăului o brățară de aur masiv. Astăzi s-a întors de la laborator însoțită de certificatul de analiză, care-i fixează data nașterii în primul secol al erei noastre.

Descoperirea celor doi a reactualizat, cel puțin pentru noi, o veche legendă din zona folclorică a acestui munte.

— Asta înseamnă că...

— Sigur că da ! Coincidența obligă la cercetare.

— Sînt și riscuri, ținu să precizeze Grațiela.

— Eu cred că sînt mai mult riscuri, dacă te gîndești la posibilitatea că s-ar putea să nu găsim nimic. Și totuși trebuie cercetat. Am făcut formele necesare, continuă Mircea, întorcîndu-se spre mine. Tu ești în vacanță, noi în concediu... Deci nu ne putem plînge de timp, și apoi avem cu toții banii de concediu în buzunar. Diseară vine mașina de la Academie să ne ducă pe Rarău.

Peste șase ore mă loveam cu capul de plafonul mașinii, numărînd kilometrii parcurși după grosimea cucuiului de pe occipital.

Trecusem de mult de Bacău, cînd s-a apropiat de mine Burebista și a făcut un semn discret cu degetul la obraz. M-am scuzat și am deschis ochii.

...Și nu numai Burebista, dar toți regii, terminînd cu Decebal, au „colaborat“, ca să spun așa, la formarea acestui tezaur inestimabil. Cu atît mai mult, cu cît legenda este mai bogată în fabulație ; dar mai puțin în informație istorică și geografică decît aceea a lui Bieillis reținută de istoricul latin Dio Cassius.

Era clar că acum Mircea profesa. Nu degeaba este lector universitar, specialitatea arheologie.

— Atunci pe ce te bazezi cînd faci afirmația asta ? Și cum de-ai ales satul Vernești drept prim popas și cel mai hotărîtor ?

— În primul rînd, îi răspunse Mircea lui Alecu, pe relatarea celor doi, ca și pe scrierile lui Simion Florea Marian. Aceasta este zona pe care o fixează folcloristul încă de la sfîrșitul veacului trecut.

— Și n-a preocupat pe nimeni pînă acum ?!! se miră Grațiela, aprinzîndu-și o nouă țigară din pachetul meu.

— Ba da, dar trebuie ținut cont de faptul că există foarte puține date și toate furnizate de-o legendă căreia nu i s-a acordat o atenție prea mare din punct

de vedere documentar, noi fiind primii care o să facem acest lucru. În al doilea rînd, reluă el enumerarea argumentelor pentru Alecu, după spusele lui Vali, care-i ca mort, după cum văd.

Auzindu-și numele, acesta sări speriat :

— Ce-i cu mine ?

Mircea repetă cele spuse. Aici ar trebui să transcriu cele cincizeci de pagini dactilografiate la un rînd și jumătate. Cît a vorbit în „două cuvinte" Vali.

Cică el, trimis de ziar, urma să facă un reportaj, care...

Nu, eu am să fiu mai scurt decît el.

Așadar, ajungînd la scopul amintit mai sus, în satul pomenit și el tot mai sus, am auzit următoarea legendă :

— Înainte ca Sarmizegetusa să cadă în mîinile romanilor, dacii au încărcat într-o căruță, din ordinul lui Decebal, o ladă masivă din stejar, și trei bărbați, împreună cu o fată, au plecat să ascundă în munți podoabele de aur și argint ale strămoșilor.

— Ei bine, tocmai aceste podoabe trebuiesc redate istoriei.

Au mers, spune povestea trei zile și trei nopți în șir și au ajuns...

— Cam pe unde este satul de care vă spuneam, completează din nou Mircea, relaxîndu-se într-un nor de fum.

Şi au îngropat comoara între trei stejari carbonizaţi. De acolo s-au întors doar doi să raporteze regelui lor despre executarea misiunii.

Ce-a făcut unul dintre ei şi fata nu se mai ştie, legenda păstrînd o discreţie totală.

— Bătrînul care mi-a povestit-o spune că a auzit legenda de la moşu-său, care la rîndul lui a auzit-o de la... şi aşa mai departe.

— S-a dovedit în multe cazuri că folclorul înregistrează ca un seismograf foarte sensibil aproape toate evenimentele care îl interesează în mod deosebit, am citat eu din memorie pe profesorul meu de folclor.

— Da ! Şi în cazul nostru nu avem nimic de pierdut dacă o să încercăm să aflăm care este limita de demarcaţie dintre real şi fantastic.

Mă gîndeam acum la ultimele cuvinte ale Graţielei. În definitiv ce ne costa să aflăm acest lucru ?

— De fapt, ne-am creat şi pretextul unei vacanţe, care sper să fie plăcută.

Maşina ne-a lăsat la poalele muntelui, restul drumului urmînd să-l facem urcînd cîteva sute de metri pe-o cărare, după care, aşa cum am fost informaţi de localnici, va trebui să înaintăm bazîndu-ne pe spiritul nostru de orientare şi calităţile de alpinişti.

Am amînat pînă după prînz plecarea pentru a putea culege informațiile necesare, dar cu toate investigațiile noastre nu am mai aflat nimic nou.

După trei ore de mers am ajuns în ultimul luminiș, oprindu-ne lîngă o „căldare", cu o rază de aproximativ un metru și jumătate.

— Aici punem cortul ! hotărî Mircea, luîndu-l din spatele lui Alecu.

Soarele se stingea prevestind furtuna, așa că ne-am grăbit să terminăm cît mai repede și mai temeinic ancorarea cortului și să așezăm sacii de dormit. Stăteam acum toți patru rezemați de o stîncă, cu fețele înroșite de soare.

Ne gîndeam probabil la același lucru, dar inițiativa tot lui Vali i-a aparținut :

— De unde pornim cercetarea ?

— Credeți că avem vreo șansă să găsim copaci trăsniți căutînd tot muntele alandala ?

Alecu era sincer indignat de perspectiva care ne aștepta : atît de indignat, că și pipa lui refuza să se aprindă.

— Într-o pădure sînt cel puțin o sută de copaci arși. E ca într-un oraș unde...

Nu avea rost să mai continui. Privirile lor îmi vorbeau despre un proverb cu o bîtă și o baltă, așa că am tăcut. De fapt, Mircea mi-a și dat o preocupare demnă de răspunsul meu :

— Ştii, Mihai, mi-am uitat ţigările în cort. Fii amabil şi adu-mi-le!

Era clar! Puteam să refuz? M-am îndreptat spre cort, mîhnit că n-au înţeles ce intenţionam să spun. De fapt, esenţialul nici nu apucasem să-l rostesc. Cînd m-am întors cu ţigările i-am găsit discutînd însufleţiţi. Se pare că Alecu lansase ideea salvatoare:

— Împărţirea să se facă pe parcele egale, mergînd pe harta întocmită de profesorul Călinescu.

Din cîte ştiam eu, profesorul Călinescu întocmise o hartă biogeografică şi-n marea mea incultură mă vedeam căutînd în parcela mea cei trei copaci arşi după poziţia lupilor, urşilor ş.a.m.d.

— Cred că nu putem porni în căutarea celor trei arbori pînă nu ne formăm cel puţin o imagine aproximativă a lor după atîtea secole.

— Am certitudinea că nu puteau rezista atîtea secole, deci nu putem pune prea multă bază pe această indicaţie folclorică.

— Evident, Mircea! îl aprobă Alecu. Putem avea de-a face cu o simplă înfloritură stilistică, care să nu aibă nici o legătură cu adevărul.

— Asta nu înseamnă că nu trebuie verificat, sări Vali de la locul lui.

— Cum?

— Simplu, Alecule?

Toţi s-au întors spre mine aşteptînd să-i scap de incertitudine printr-un miracol. Dar cum nu aveam

această putere, le-am propus, pînă la posibilitatea unei verificări, o cercetare logică, așa că Mircea începu argumentarea :

— Acțiunea a avut loc, cum știe fiecare, în anul 106 era noastră, cînd Sarmizegetusa a fost cucerită și Dacia înfrîntă. Nordul țării a rămas neocupat de romani. Presimțind ce avea să urmeze, Decebal — și acum gestul acesta se adăuga ca un act inteligent în plus — a dat ordinul de-a se ascunde tezaurul. De atunci au trecut 1860 de ani. Cred că este imposibil să mai găsim după atîta timp cei trei copaci. Tu ce spui ?

— În ce condiții poate avea loc un proces de pietrificare ?

— Niciodată în condiții naturale-exterioare. Atunci intervine putrezirea.

— Sîntem, deci, lipsiți de șansa asta.

— Categoric că da. Așa se explică de ce nu s-a găsit pînă acum comoara. Este o problemă de interes național și orice cercetător ar fi dorit să-și înscrie numele alături de ea.

— E dificil, dar cred că ar trebui să ne propunem un joc, și Alecu se apucă să-și curețe pipa.

Aștepta probabil să ne repezim spre el. Noi, nimic. Singur Vali trimise din vîrful buzelor un „ce joc !" Mulțumit și cu atît, Alecu continuă :

— Trebuie să ne bazăm pe două elemente, abstracte e drept, dar singurele, cred eu, în stare să ne

ducă la o reuşită în proporţie de, să zicem, doi — trei la sută.

— A, e puţin, e foarte puţin !

— Nu uita, Mircea, că noi am venit să petrecem un week-end şi nicidecum să descoperim o comoară.

— Bine, dar...

— Nimic ! Trebuie să ne scoatem din cap această comoară, nu de tot, dar atît cît trebuie, ca să nu ne amărîm prea mult. La sfîrşit o să ne trezim că trebuie să plecăm înapoi şi fără să ne fi odihnit şi fără comoară. Cel puţin una trebuie să o cîştigăm, şi asta nu poate fi decît cea de a doua : odihna.

Mircea oftă.

— Şi cum trebuie să arate acest joc, care să ne odihnească, dar să fie şi o căutare, avînd la bază, cum spuneai tu, două elemente abstracte ?

— Ai răbdare, Mihai ! Vom discuta mîine dimineaţă.

A doua zi cînd am scos capul din cort am rămas surprins de neaşteptata privelişte pe care o aveam înaintea ochilor. Soarele înconjura ca o aureolă stînca din faţa mea. M-am dus spre ea convins că mă cheamă, dar am pus piciorul greşit şi am alunecat în „căldarea" care era alături.

Tocmai mă chinuiam să ies din apă cînd au apărut şi ceilalţi.

— Ai vrut să te sinucizi ? Nu trebuia, fiule ! (Asta era Alecu).

— Căutai comoara ? Era Vali. Și nici nu știam atunci cîtă dreptate avusese !)

Singurul care mă ajută să ies a fost Mircea.

În timp ce mă shimbam de bluză am auzit-o pe Grațiela exclamînd :

— Vai, Mihai, ce ai la picior ?

M-am uitat curios, era o tăietură adîncă. Probabil că apa rece îmi amorțise durerea pe care în mod natural ar fi trebuit s-o simt.

În timp ce mă bandajam, mă gîndeam cum ar fi putut arăta obiectul care mă rănise. Dar asta n-a durat pream mult, pentru că am ajuns la concluzia că nu putea fi altceva decît un vîrf de stîncă sau vreun bolovan dantelat.

La ceai, Alecu își continuă ideea :

— Jocul pe care vi-l propuneam aseară ar arăta cam așa : Ca punct de plecare vom lua Sarmizegetusa anului 106 era noastră, anul cînd această expediție a pornit la drum. Fiecare va trebui să se întoarcă cu ajutorul imaginației în vremurile acelea și tot imaginativ va efectua drumul, însoțindu-i pe cei patru călători. Și acum vă rog să fiți atenți ! Drumul va trebui să aibă un sfîrșit — locul unde au îngropat lada — așa că fiecare va stabili imaginativ și intuitiv acest loc și-l va cerceta. Plecăm toți de la date

concrete comune, așa că șansele sînt, cel puțin la start, egale.

Prima care s-a entuziasmat a fost, firește, Grațiela. Treptat-treptat ne-a prins și pe noi și-am început să sporovăim. Alecu stătea deoparte și zîmbea privindu-ne. Am primit o hartă, mi-am terminat ceaiul dintr-o înghițitură și-am plecat la umbra stîncii să caut o apropiere între mine și cei patru daci. Fiecare a făcut la fel.

Am închis ochii și am intrat în templul istoriei cu pași moi, să nu trezesc ecouri adormite. Îmi căutam viitorii parteneri și i-am găsit. În prezent nu trăia decît mîna care ducea din cînd în cînd țigara la buze ; eu însă intrasem în negura istoriei.

*

...Era noapte. Aceeași noapte ca în tabloul lui Aman ce povestește despre Mihai Viteazu. O noapte luminată des de fulgere puternice, ramificate.

Într-o piață mare erau strînși toți, cu chipurile colțuroase, zidiți din granit. Decebal le vorbea. Nu auzeam nimic, numai buzele lui se mișcau. Erau singurele care trăiau. Și ochii cu sclipiri metalice. M-am lipit de-un zid cu teamă. Încet, oamenii au prins să respire, să se miște și s-au împrăștiat repede spre zidurile cetății.

Pumnul lui Decebal s-a descleștat, ochii s-au îmblînzit.

În fața lui rămăseseră doar trei bărbați și o fată.

Nu auzeam, încă nu auzeam, dar vedeam deslușit fiecare gest, fiecare mișcare a buzelor.

A mîngîiat întîi părul fetii și i-a spus ceva zîmbind.

Fata și-a înălțat fruntea și regele a sărutat-o liniștindu-i vîntul din păr. S-a întors spre ceilalți și le-a strîns brațele dincolo de cot, la rînd, fără să le vorbească, ritualic.

M-au înfiorat tăcutele gesturi, de parcă-mi aminteau de moarte. Din dreapta venea o căruță cu patru cai duși de căpăstru.

Decebal a făcut un semn și toți au îngenuncheat. Numai caii dădeau somnoroși din cap.

Mîinile regelui s-au oprit pe capul fetei și-a tînărului bărbat de lîngă ea, iar ochii s-au ridicat spre cer. Și cerul fulgera prelung, neîmblînzit.

Simțeam ploaia și nu o auzeam căzînd, dar vedeam pe cei din fața mea și în întreaga piață eram singurul care plîngea și nu știam de ce.

Poate pentru că știam...

După rugă, în mîna fetei Decebal a pus un inel, iar în mîna tînărului bărbat cuțitul său de argint ; și toți s-au ridicat ; și după ce regele a spus ceva, arătînd dincolo de ziduri, au încălecat pe caii aduși și căruța a pornit în galop, încadrată de călăreți.

Am alergat după ei. În urma noastră poarta se închise ca o aripă neagră. În fața noastră cerul cobora obosit de ploaia din el.

După o ultimă închinare spre cei rămaşi să moară, galopul a început...

*

Cînd am deschis ochii, soarele era de mult sus, şi Graţiela terminase de pregătit masa. Primul lucru pe care l-am făcut a fost să mă uit dincolo de stîncă. La trei paşi de ea se căsca o prăpastie adîncă, plină de colţuri.

M-am întors spre ceilalţi cu un tremur ascuns în mine. Tăcerea lor îmi dădea posibilitatea să revăd ultimele momente ale drumului parcurs cu cei patru temerari. De-abia mai tîrziu am observat lipsa lui Mircea şi am întrebat-o pe Graţiela.

— Nu ştiu unde poate fi. Trebuie, în orice caz, să vină, îmi răspunse ea liniştită.

După-masă m-am dus la gura prăpastiei să mă înfricoşez şi să admir din nou. Tăcerea adîncă mă fura spre alte timpuri, dar l-am auzit pe Vali în spatele meu :

— Iartă-mă, Mihai ! Mircea nu s-a întors, cu toate că a plecat de dimineaţă.

L-am privit mirat. Vali nu era omul care să creeze panică din nimic ; era cel mai calm dintre noi.

— Crezi că... ?

— Nu cred nimic. Ascultă-mă atent ! Îl lăsăm pe Alecu aici cu Graţiela şi noi o pornim spre celălalt versant.

— Dacă crezi tu că...

— Curînd se va întuneca și va fi mai greu să-i dăm de urmă.

— Poate a descoperit ceva interesant.

— Poate! îmi răspunse evaziv Vali.

N-aveam timp de pierdut pălăvrăgind, pentru că pe munte întunericul se lasă devreme și brusc. Am căutat pînă noaptea tîrziu, dar fără nici un rezultat, așa că ne-am întors la cort obosiți și uzi de ploaia deafară, dar cu speranța că Mircea s-a întors în lipsa noastră. Intrînd, întrebarea din ochii celorlalți doi ne-a dezamăgit. Lumina dimineții ne-a găsit mai îmbătrîniți cu o noapte sau poate cu o mie de nopți, mai obosiți de veghe și mai nervoși.

— Parcă se aude ceva! șopti Alecu.

Am ascultat toți atenți. În tensiunea în care ne aflam orice zgomot dinafară ne dădea speranțe. Nu era însă nimic. Alecu oftă și el, aprinzîndu-și o nouă pipă. Nu știu cît timp a trecut, cînd Grațiela se ridică brusc în picioare:

— Ascultați!

Se auzea un clopot îndepărtat sau mai multe... Ba nu, erau talăngi.

— Un cioban cu oile! spuse dezamăgit Alecu. Nu vă agitați degeaba.

— Poate ar trebui să vorbim cu el! am căutat eu o soluție. Cine știe? Cunoaște muntele la perfecție și ne poate da o indicație.

— Mă îndoiesc.

— Dacă te îndoiești, se întoarse nervos Vali spre Alecu, rămîi aici ! Hai, Mihai !

Am ieșit din cort și-am coborît în fugă panta. Împrăștiate pe întreaga platformă, oile se apropiau de noi mînate de-un cioban bătrîn. Am vrut să ne îndreptăm spre el, dar un mîrîit amenințător ne anulă intenția.

— Rămîneți acolo ! ne strigă el rîzînd, liniștind cu podul palmei coama zbîrlită a dulăului de lîngă el. Om bun, Viteaz, om bun !

Viteaz își privi stăpînul o clipă, apoi pe noi, mai mîrîi ceva pe limba lui și se îndepărtă cîțiva metri. De acolo ne privea foarte atent, suspectîndu-ne.

Bătrînul se apropie și ne strînse mîinile, trăgînd cu coada ochiului spre cîine. Viteaz se liniști imediat, văzînd gestul.

— Așa se intîmplă întotdeauna, răsuflă ușurat stăpînul lui. Ei, ce veste-poveste, copii ? ne cercetă el, odihnindu-se în gheoagă.

— Tăicuțule, aseară a dispărut unul dintre noi.

Vali era foarte încurcat. Voia să mai spună ceva, sau poate să povestească totul, dar fraza îi scăpase amară esențializînd tot zbuciumul.

Moșul ne privi îngîndurat, apoi ne întrebă, cercetînd cortul cu privirea :

— Sînteți geologi ?

— Nu... da... adică nu, se încurcă Vali. Arheologi. Cum să-ţi explic, tăicuţule? Căutăm lucruri vechi, obiecte vechi : pietre, cioburi de oale, comori...

— Pe aici nu găsiţi aşa ceva!

Bătrînul devenise bănuitor. Se uita foarte atent la noi, cu privirea umbrită de gînduri necunoscute nouă.

— Viteaz, îşi strigă cîinele, adună oile, băiatule, şi să pornim!

Ne întoarse spatele şi plecă spre turma răspîndită, fără să ne mai arunce nici o privire. Nici eu şi nici Vali nu eram în stare să mai scoatem un cuvînt. De departe îl auzirăm strigînd :

— A mai căutat unul comori şi acum îi cenuşă în Gura Ielelor.

Vali bolborosi îndîrjit cîteva cuvinte, mirat de atitudinea schimbată a ciobanului.

Am urcat panta înapoi spre cort cu picioare de plumb.

— Ce s-a întîmplat totuşi cu el?

Vali dădu din umeri aproape revoltat :

— Nu ştiu, asta aş vrea să aflu şi eu!

Fireşte, celorlalţi nu le-am spus nimic despre cel care acum este „cenuşă în Gura Ielelor".

Alecu ne primi zîmbind superior de nereuşita noastră. Cu toate astea, Graţiela ne propuse să aşteptăm încă o oră-două, urmînd ca eu şi Vali să cercetăm iar terenul mai amănunţit, în timp ce Alecu se va duce în sat să anunţe dispariţia lui Mircea. Trecuse

de mult ora mesei, cînd am pornit chinuitoarea căutare, plină de speranțe și teamă.

Din marginea drumului Vali trecu în frunte și se adînci în pădure, recunoscînd în el o călăuză perfectă, cu un simț deosebit de orientare. Din cînd în cînd, sub tălpile mele trosneau crengi uscate și privirile lui mustrătoare mă făceau să mă gîndesc că ne aflăm în mijlocul cine știe cărei aventuri dramatice. Atenția cu care înaintam îmi mărea tensiunea.

Eram aproape de creasta muntelui, unde pădurea se termina brusc, cînd el se opri :

— Privește în dreapta, în zidul prăpastiei ! La mijloc, nu la bază. Gura aceea pare artificială...

Era o deschizătură curioasă, dar nu puteam să-mi dau seama cu ochiul liber de natura ei. Vali pornise deja coborîrea, așa că m-am gîndit să-l ajung. Tocmai înconjuram prăpastia pe marginea ei, parcurgînd distanța spre locul unde trebuia să fie deschizătura, cînd o împușcătură, repetată prin ecou de munte, ne aruncă la pămînt. Mărturisesc că nu eram de loc în apele mele și — atunci cînd l-am privit pe Vali — am văzut același lucru pe fața lui rămasă fără culoare. Numai ochii căpătaseră o lucire metalică, pe care nu i-o cunoscusem.

Am parcurs restul drumului tîrîș. Ascunși după o perdea de stînci așteptam o mișcare, care să ne determine să acționăm într-un fel sau altul. Din dreapta se repetară două împușcături consecutive și — înainte

de-a apuca să facem un gest — am văzut un om venind în fugă spre locul unde ne găseam. Era încă departe de noi, cînd a dispărut brusc.

La început am crezut că se aruncase la pămînt, dar, cum timpul trecea, am scos capul, cercetînd locul în pantă.

Nu se vedea nimic și-am înțeles că această „dispariție" în pămînt trebuia să fie cauzată de-o anumită intrare săpată special pentru asemenea ocazii. Din lizieră apăru un grup de militari desfășurați în trăgători. Ne-am ridicat în picioare, pentru a nu fi ținta unei greșeli, dar nimeni nu ne-a acordat o atenție deosebită. Înaintarea continua cu același pas sigur. Am socotit de datoria noastră să ne apropiem, dar un ordin scurt ne culcă din nou la pămînt. Cînd a ajuns în dreptul nostru, un locotenent ne întrebă dacă nu am văzut un individ suspect.

Vali îi povesti cele întîmplate, iar eu m-am simțit obligat să-i vorbesc despre dispariția lui Mircea.

După puțin timp se descoperi o groapă mascată de-un bolovan suficient de mare și greu.

În timp ce locotenentul raporta prin radio cele constatate, i-am propus lui Vali un plan de acțiune pe cont propriu. Ofițerul primi încuviințarea și se retrase împreună cu grupa sa spre marginea lizierei.

Stăteam amîndoi culcați, privind cu atenție spre locul de unde credeam că vor ieși. Mă gîndeam tocmai la ipoteza unei alte deschizături, cînd l-am sim-

ţit pe Vali strîngîndu-mă de mînă. M-am uitat în jur cu atenţie ; nedescoperind nimic, mi-am întors privirea mirată spre el.

— Crezi că retragerea militarilor a fost observată ? mă întrebă el în şoaptă după cîtva timp. Ar fi trebuit să iasă pînă acum.

Am împins cu cotul revolverul lăsat de locotenent şi m-am întors cu faţa spre prăpastie, căutînd un loc mai bun pentru piciorul drept, care îmi amorţise. În momentul acela am avut senzaţia că tot sîngele mi se scurge în pămînt. La cîţiva paşi de mine, chiar pe marginea prăpastiei, mă privea un om. Pistolul-automat din mîna lui se odihnea liniştit cu gura în pămînt. Am uitat să respir. Vedeam doar mîinile, mîinile care îndreptau încet gura armei spre noi, ca într-un film proiectat cu încetinitorul. Îmi muşcam buza de jos şi căutam să disting în galopul sentimentelor şi al senzaţiilor gustul sărat al sîngelui.

Cînd arcul de cerc s-a oprit pe pieptul meu, am făcut saltul hotărîtor, sprijinindu-mă cu piciorul drept în coapsa lui Vali, aruncîndu-l pe pantă în direcţia opusă căderii mele.

Rafala care urmă găsi locul gol. Mă rostogoleam, aşteptînd ascunzătoarea salvatoare. N-am găsit-o. Nu ştiu cînd au pornit armele din marginea pădurii şi nici cînd au încetat să mă mai caute gloanţele. Ştiu numai cînd a venit Vali şi m-a ridicat, stergîndu-mă de sînge şi pămînt.

Timp de-o jumătate de oră n-am putut scoate nici un cuvînt din cauza tremurului interior, pe care nu reușeam să-l opresc. Rămăsesem singuri. Locotenentul plecase împreună cu soldații săi în urmărirea fugarului.

— Nu... nu prea... se aseamănă... cu ce făceam noi la instrucție ! am șoptit, bîlbîindu-mă ușor.

Vali a zîmbit, amintindu-și probabil de acțiunile noastre de noapte, cînd pozițiile „ inamice" se lăsau atît de ușor cucerite și fără emoții. Stătea în picioare în fața mea, uitîndu-se cum îmi tamponam arcada cu batista.

— Știi, Mihai, Mircea încă nu s-a întors la cort ! Ce crezi c-ar trebui să facem ? După cîte ai văzut, ascunzătoarea făcea legătura cu prăpastia printr-un drum subteran. E singura ipoteză care explică apariția individului în spatele nostru.

— Gura artificială ! am hotărît eu, luminîndu-mă la față.

Vali a avut o exclamație de surprindere, după care și-a desfășurat coarda de la brîu, dar s-a oprit după cîteva mișcări :

— Și dacă ?

Am lăsat capul în jos. „Și dacă n-a fost singur ? am completat în gînd. Și dacă înăuntru vom avea o nouă surpriză ?"

— De fapt locotenentul a spus să-l așteptăm, își aminti Vali dezamăgit. Ne-a lăsat lanterna asta.

— Să încercăm totuși ! m-am însuflețit eu, văzîndu-mi prietenul atît de descurajat. Cobor eu, Valentine ! Gîndește-te că poate Mircea suferă, poate ne așteaptă sau poate este...

L-am văzut cum se clatină și de-abia am reușit să-i înțeleg șoapta :

— Crezi ?

A mai avut o clipă de șovăire, apoi a început să desfășoare coarda.

— Ai dreptate, Mihai ! Ai dreptate ! Poate Mircea ne așteaptă. Trebuie să fim lîngă el. Locotenentul ar fi lăsat un post fix dacă individul... căci unul era, de asta sînt sigur. Hai, Mihai !

Cum cele spuse erau de natură să-mi liniștească nervii puși la o încercare atît de grea, mi-am legat coarda de mijloc, hotărîndu-mă să cobor primul. Alunecam cu grijă din cauza durerii pe care o simțeam încă. Vali îmi dădea din cînd în cînd sfoară. Cu puțin înainte de-a atinge buza superioară a deschizăturii, l-am strigat pe Mircea. Nici un zgomot nu se auzea dinăuntru ; am făcut primul pas cu teama generată de imaginile pe care le păstram în mine. Fascicolul de lumină îmi descoperea pereții bătătoriți neîndemnatic de altul lopeții, suficient de înalți ca să nu mori înăbușit. Erau multe colțuri umbrite de neliniștea pe care o ascundeau.

— Stai !

M-am oprit brusc, surprins.

Mă aflam într-un loc mai larg cu patru pași decît galeria pe care tocmai o străbătusem. În stînga ardea un foc potolit și alături... da, parcă era...

— Mircea ! am strigat, gîtuit de emoția revederii.

— Mihai, fii atent la capcană ! Rămîi pe loc ! La trei pași în dreapta este ceva.

Înaintam, luminînd centimetru cu centimetru drumul spre el.

— Nu putea, dobitocul, să găsească o cîrpă mai curată ? îmi spuse, arătînd spre călușul de care reușise să scape cu puțin timp înainte de venirea mea. Nu-ți fie teamă ! mă liniști, văzînd că m-am oprit brusc. Nu merită nici cea mai mică atenție. Sînt lipsite de importanță !

Îmi spunea toate astea, ca și cum eu mă speriasem de valoarea oaselor împrăștiate pe jos.

— Cele mai vechi sînt de treizeci de ani. Este un „cimitir al animalelor", cum îl numim noi.

Explica, frecîndu-și gleznele amorțite de cît timp stătuse legat. Am tras de coardă, să-l liniștesc pe cel de-afară și am pornit să cercetez cu lanterna galeria care urca dinspre peretele din față. La jumătatea drumului m-am întîlnit cu Vali ; a trebuit să mă întorc spre locul unde îl lăsasem pe Mircea.

Așteptam să-i văd reacția cînd va da peste oase și am fost dezamăgit cînd Vali, aruncînd în fugă o privire, a spus disprețuitor :

— Neinteresant!

Aerul tare de-afară, sub un cer splendid de vară, m-a determinat să-i trec cu vederea lui Mircea gluma nesărată de-a face cu mine pe „bau-baul". Am văzut că lui Vali îi stătea pe buze să-i povestească de „bau-baul" de acum două ore, dar a tăcut, luînd-o înainte spre cort, urmat de Mircea care șchiopăta ușor. Acolo ne aștepta Alecu și Grațiela.

În noaptea aceea am avut doi oaspeți. Pe tînărul locotenent și bătrînul cioban. Și eu și Vali i-am privit surprinși. După ce-am făcut prezentările, i-am mulțumit locotenentului pentru riposta dată la timp din pădure și care ne salvase viața. Aflînd cele petrecute, Alecu, după ce mă bătu pe umăr, se duse în cort să-mi aducă pulovărul de care, evident, nu aveam nevoie.

Locotenentul scoase din sacul lui un pachet bine legat, punîndu-l alături, ascultîndu-l pe Mircea, care începuse să povestească cum a ajuns în „cimitir".

— Mi-a alunecat piciorul și m-am prăvălit. La început am crezut că este o cursă de animale, dar, intrînd, am dat, spre marea mea uimire, peste cutii de cartușe, o șubă și cîteva conserve. Nu mi-a trecut prin cap nici o secundă că ar putea locui cineva printre resturile acelea putrezite. Am cercetat cu atenție oasele și mi-am dat seama că mă aflam într-un banal „cimitir". Am vrut să ies, scîrbit de aerul de

acolo, cînd m-am simţit prins de picior. Pînă să-mi dau seama că era vorba de-o capcană, m-am trezit cu un individ înarmat. Eram surprins, cu atît mai mult cu cît a vrut chiar să mă împuşte.

Curios, cu totul curios s-a manifestat cînd a aflat că sînt arheolog şi că am venit cu scopul...

— Cum s-a manifestat ? se interesă locotenentul.

— Părea încîntat, pentru că şi-a schimbat dintr-o dată purtarea faţă de mine. Mi-a propus să facem cercetări împreună, sau ceva în genul acesta, dar n-a uitat, cînd a plecat, să mă lege burduf. S-a întors tîrziu, foarte agitat. După ce şi-a încărcat arma, a ieşit din nou, de data asta prin altă parte.

— Sînt primul care regret faptul că ne-a scăpat ! se întoarse el spre tînărul locotenent. De ce ? Pentru că, se pare, ştia sau cunoştea, poate numai ipotetic, locul unde se afla ascunsă comoara. Da, se pare că ştia ceva, afirmă gînditor ofiţerul. De fapt, continuă el, pachetul din faţa mea o să ne răspundă la această întrebare.

Locotenentul desfăcu cu mişcări liniştite prosoapele care înveleau un splendid cuţit. Un cuţit cu lama lată, şănţuită, ruginită, dar strălucitoare în lumina focului prin incrustaţiile de argint ale mînerului. A fost o exclamaţie colectivă de uimire şi nelinişte. Mircea l-a luat cu şervete, cu tot, şi s-a repezit aproape de foc să-l vadă mai bine, să se convingă de

valoarea lui. Îi priveam toţi buzele, neliniştiţi, aşteptînd verdictul. La fel îl privea şi locotenentul.

— E grozav ! Se cunoaşte după cum e lucrat.

După cîteva clipe de tăcere am sărit toţi să ne felicităm, repezindu-ne cu un potop de întrebări pe capul bietului ofiţer. Acesta îşi apără, rîzînd, urechile.

— Mulţumiţi-i lui moş Toader !

Bătrînul zîmbea, privind spre foc. Părea puţin stingherit de larma noastră. Ca să spargă gheaţa, Graţiela îi oferi prima ceaşcă de cafea şi — spre hazul nostru, după ce trase pe nări aburii aromaţi — refuză grav din cap ; scoase din şubă o ploscă pîntecoasă.

— Mulţam frumos, dar noi pe vîrf de munte, la aerul tare... bem aromuri tari, nu dulci.

Şi după ce trase o duşcă lungă trecu plosca lui Mircea, care nu se sfii să-i urmeze exemplul. După prima înghiţitură îl văd cum se apleacă, strigînd :

— Au, moşule, mi-ai ars inima !

Rîdea şi bătrînul cu noi.

— Devii poet, Mircea ! i-am spus, luînd plosca de la Alecu, dar a trebuit să mă aşez şi eu lîngă el, ars de căldura din ploscă.

— E făcută cu ierburi strînse de mine, ne lămuri bătrînul, înşurupînd capacul la loc, după ce îşi umeziră toţi buzele sau gîtul.

Locotenentul îi făcu loc lîngă el și moș Toader, după ce fluieră într-un anumit fel, se așeză. Spre spaima Grațielei, din întuneric se prăvăli, mîrîind, Viteaz, dulăul stînei, care — fără să-i acorde prea multă atenție — se așeză la picioarele stăpînului său.

— Spune, moș Toadere, să audă și dînșii! Poate le-o fi de folos! îl îmbie locotenentul.

— Le-oi spune, începu bătrînul, mîngîind între urechi cîinele. Băiatul aista, Vasilică — arătă el spre locotenent — a crescut sub ochii mei. Îl știu de cînd se juca pe toloacă, ca pe toți de altfel. Așa îl știam și pe a lui Tunaru, pe Ioniță. Făcuse școală bună la oraș și s-a întors învățat în sat. Băiat cuminte și curat la ochi. Ca și voi, se întoarse el spre mine și spre Vali. Cînd v-am auzit de comoară mi s-a înăsprit sîngele de necazul lui Ionică, d-apoi v-am văzut ochii deschiși și v-am crezut supărarea și m-am scoborît la Vasilică, la vale, să-i poruncesc să v-ajute. Și v-a ajutat, c-altfel nici că se putea. Pe Ionică a lui Tunaru l-am găsit prin '47 în Groapa Ielelor putrezit. Era groapa mai vicleană pe atunci și mai ascuțită. Au mai astupat-o pietrele și apele. De-abia se-ntorsese de la război și o pornise iar după nerozia lui...

— Nu era nerozie, moș Toader, șopti locotenentul!

— Poate nu era, mă Vasilică, dar n-ajungea băiat tînăr să-i curețe carnea de pe oase apele și vîntul.

— Umbla prin sate și aduna folclor, ne lămuri locotenentul.

— Așa-i cum spui, dar s-a luat după o vorbă... despre o comoară străbună și s-a apucat să caute peste tot. „Măi Ionică, nu umbla după potcoave de cai morți, băiatul moșului", îi spuneam. El nimic. Că e o comoară pe care multe țări s-ar mîndri să o aibă, că e o mîndrie a românului... Ș-apoi s-a ales praful de tot. Cînd l-am scos din Gura Ursitei, că îmi căzuse o oaie și trebuia să dau socoteală pentru ea, găsii cuțitu aista lîngă el. L-am arătat la toți, că m-am gîndit eu că e un lucru rar, dar nu-i păsa pe atunci nimănui de el. Și l-am păstrat. Vasilică știa asta. Este ?

— Este, moșule !

— Eram, cum se spune, apărat de lege, dacă știa Vasilică...

— Nu rîde, moșule !

— Nu rîd, copile, cum să rîd ? Asta-i cu Ionică, oftă el ! Găsise ceva, dar n-a mai apucat să dezgroape.

— Ni-l lași nouă, tăicuțule ? întrebă Mircea, mîngîind cu vîrful degetelor incrustațiile ? Noi sîntem aici să continuăm căutarea lui Ionică.

Bătrînul nu-i răspunse decît tîrziu, abia auzit, obosit de amintirile lui :

— Luați-l !

Alecu se interesă de bandit, curios să afle cum de acesta era informat de existența comorii.

— Ăsta-i un apucat, care aflase povestea lui Ionică. M-a căutat și pe mine la stînă, dar Viteaz l-a răstignit într-un brad.

— S-a sustras legii, spuse locotenentul, fugind prin locurile astea. I-am dat cam greu de urmă. Acum cîtva timp a provocat o spargere împreună cu alți doi netrebnici. A reușit să scape. Nu se știe de unde a procurat arma, dar în orice caz e foarte abil și periculos.

— Cred că a dezgropat-o, mormăi bătrînul. Pe aici a trecut frontul și mulți și-aruncau prin grote și rîpe armele, dezertînd spre casă.

— Așa credem și noi, moș Toadere, răspunse locotenentul. O fi găsit-o aruncată, dar mai știi...

— De comoară o fi știut el dinainte de s-a aciuat tocmai aici în liniștea noastră.

— Ne-om găsi noi liniștea din nou, ne-om găsi-o, spuse locotenentul.

L-am văzut cum șovăie, apoi continuă, privindu-ne hotărît.

— De fapt, consider că e mai bine să aflați adevărul. Nu, nu vă neliniștiți ! Chiar dacă a reușit să scape pentru un moment, în maximum cîteva ore va fi prins. Dacă considerați că este necesar, mîine dimineață am să vă trimit un militar pentru paza dumneavoastră și a lucrării pe care o întreprindeți.

— Sînteţi sigur că nu va scăpa, că nu se va mai întoarce pe meleagurile acestea ?

Întrebarea o pusese Alecu, vădit tulburat şi el.

— Pînă acum n-a făcut acest lucru. În orice caz, repet invitaţia de-a vă trimite un militar care să vă asigure paza.

— Nu ! Mircea părea hotărît. Nu putem cere nimănui acest lucru.

— Ba da ! ripostă locotenentul. Este un lucru de la sine înţeles că...

— Nu, tovarăşe locotenent ! Nu se mai întoarce el pe aici... cînd ştie că este căutat. Şi apoi sînt patru bărbaţi care vor fi în stare să se apere de unul singur.

Ehei, ce uşor îi venea Graţielei să vorbească ! În orice caz, am felicitat-o în gînd pentru sîngele ei rece. Trebuie să recunosc că a cam exagerat. Ce pot face patru bărbaţi în faţa unui pistol-automat îndreptat asupra lor ?

— Părerea mea este că nu va mai veni pe aici. Şi aşa este uimitor cum de ne-a scăpat.

Locotenentul părea derutat.

— Singurele justificări au fost întunericul şi faptul că îşi are ascunzători tăinuite. Acţiunea, se învioră el, a preluat-o comandantul meu. Dumneavoastră continuaţi-vă nestingheriţi cercetările, de restul avem noi grijă.

Mircea începu să-i argumenteze refuzul nostru de-a fi păziți prin faptul că părea lipsit de scop un atac asupra noastră, ca și faptul că, fiind căutat, individul nu se putea reîntoarce în locul unde cu atîta ușurință putea fi prins.

Am fost toți de acord cu el, și locotenentul n-a mai insistat. Numai moș Toader mîngîia gînditor capul lui Viteaz, privind țintă limbile focului care pîlpîiau din ce în ce mai stins.

În noaptea aceea am visat numai mitraliere și oameni în haine de piele, așa că dimineața, fără să mă uit în oglindă, știam cum arăt la față.

Locotenentul plecase, cerîndu-i lui Mircea să-l urmeze mai tîrziu pentru a pune la punct unele formalități absolut necesare în situația creată. Pentru toți era clar că uluitoarea comoară nu putea fi în altă parte decît pe versantul unde ne aflam. Oamenii cu care Mircea s-a întors, puși la dispoziție de organele locale, au controlat prăpastia metru cu metru, fără nici un rezultat. Acum era rîndul nostru să acționăm într-un fel. Dar cum?

Mircea, care conducea acțiunea, era dezamăgit și obosit. S-a așezat lîngă noi și, sorbind din cafea, ne privea neliniștit, așteptînd parcă ceva.

„Și noi, bătrîne, i-am spus în gînd, și noi ne frămîntăm! Nu vezi că Vali s-a apucat să măsoare platforma pe care ne găsim, fără să ne spună vreun

cuvînt ? Nu vezi că Alecu fumează necontenit, manevrînd hărţile cu dibăcie ?"

— Alecule !

— Lasă, Mihai, ştiu ce vrei să-mi spui !

Nu ştia, pentru că nici eu nu ştiam precis de ce l-am strigat. Voia, probabil, să fie lăsat cu gîndurile lui. L-am lăsat. Îl urmăream însă din locul meu cu atenţie. Eram curios să-l văd cum reintră în atmosfera acelor vremuri, cu atît mai mult cu cît mie îmi era încă foarte greu.

Tocmai mă gîndeam să renunţ, cînd am văzut scînteind pe marginea prăpastiei, dincolo de stîncă, ochii Demei, frumoasa dacă. Nu putea fi decît ea floarea aceea albastră, ce tremura în cercuri uşoare aplecată în gol.

— Dema, am şoptit, te căutam !

Degetele au atins-o, dar în ochi fulgera şi ploua o noapte de spaimă în mine.

— Dema ! am strigat din nou şi-am înţeles că tropotul cailor îmi ascundea chemarea.

*

...Roţile căruţei erau învelite, pentru ca pietrele să nu plîngă sub ele. La fel şi copitele cailor. După un timp, tînărul bărbat sări din şa, făcînd semn celorlalţi să se oprească. Ascultă pămîntul şi, încălecînd din nou, strigă :

— Romanii sînt pe urma noastră. Să tăiem drumul prin pădure! N-o să aibă curajul să vină după noi.

Căruţa şi călăreţii lăsară drumul şi se pierdură în întunericul neliniştit al codrului.

— Horide! rosti tînăra femeie, biciuind caii înhămaţi la căruţă. Sînt aproape?

— Aproape! sosi răspunsul şuierat al celui care galopa în faţă. După mine tot timpul, Dema!

Nebuneasca fugă dură pînă dimineaţa prin biciuirea ploii şi a vîntului, prin geamătul desişului despletit de fulgere.

— Crezi că am scăpat de ei? întrebă bătrînul, descălecînd.

Horide nu-i răspunse.

— Sevida, în urmă! Horide şi Dema rămîn aici, mai strigă bătrînul, despicînd drum în faţa lui.

Zîmbea seninul cerului, zîmbea Dema în braţele tînărului său mire şi uita obositoarea noapte. Din faţă începu să cînte o pasăre. Din spate alta îi răspunse. Horide răspunse şi el. Din cînd în cînd păsările se chemau, se vesteau, se linişteau una pe alta. Şi începu cea din urmă un cîntec jalnic; şi scurt răspunse Horide, încălecînd, şi scurt îi răspunse bătrînul Remxid, venind în fugă.

— Romanii! anunţă Sevida, sărind pe cal.

Se deschidea în față codrul și se închidea în urma lor, ascunzîndu-i. Și tocmai spre seară s-au oprit să odihnească caii la o fîntînă din margine de sat.

Tăcea oboseala drumului în ei și Dema o împărțea o dată cu merindele și fiecare se îndrepta cu ea spre alte locuri de pază, așteptînd să apară urmă de dușman.

Horide și Dema rămaseră din nou împreună, bărbat femeii lui, femeie bărbatului ei, pînă cînd luna se născu din nori și atunci porniră din nou.

Noaptea galopau liberi, știind că pădurea îi ascundea, dușmanul temîndu-se să atace. Și au mers toată noaptea, și toată noaptea romanii îi urmăreau la distanță, așteptînd momentul să-i săgeteze dintr-un colț al pădurii, ascunși. În zori s-au oprit obosiți, și un cal s-a aplecat spre umbra pămîntului și a murit oftînd adînc. S-au întristat și au bătut la prima casă; și bărbatul le-a dat cal, și femeia lapte, și pîine, și ruga lor către zei pentru ce aveau să pătimească.

— Mi-e frică, Dema, că am să te pierd. Nevastă tînără mi-ai fost și n-am putut să te mîngîi așa cum mîinile mele au vrut și ochii mei au făcut.

Și-l mîngîia Dema, liniștindu-i presimțirile, pînă cînd au pornit, cu ruga sătenilor în inimi, spre muntele care îi aștepta.

— Nu-i mai aud în urmă! se neliniști bătrînul Remxid, ascultînd pămîntul.

— Aud în dreapta noastră zgomot, se tulbură curajosul Sevida.

— Ne ocolesc, hotărî Horide. Ne ocolesc și ne vor aștepta undeva, la umbra unui desiș, să ne atace.

Și toți, cu mîinile pe arme, își continuară drumul.

O ploaie de săgeți, spre apusul soarelui, se abătu asupra lor, omorînd caii. În stînga, prăpastia adîncă se deschidea, în dreapta munte cu pădure și dușmani.

Horide a prăvălit căruța, înălțînd-o zid.

Zburau săgețile, vîjîind a moarte, și a făcut bătrînul Remxid semn ; și nici un dac nu și-a mai aruncat săgeata. Numai romanii au mai săgetat un timp și au ostenit văzînd că nu le mai răspunde nimeni. S-au apropiat victorioși, dar un val de săgeți i-a oprit pe mulți dintre ei pe loc pentru totdeauna. Și lupta mai îndîrjită a început.

Curgeau ceasuri umede de sînge și Horide s-a tîrît pe marginea prăpastiei, drum pentru căruță să deschidă. Dar l-a ajuns o săgeată și adînc i s-a oprit în piept. A deschis gura să strige, dar nu a strigat. Și în amurgul acela s-a ridicat anevoie și s-a sprijinit cu mîna pe zare. A dus-o pe ochii întorși spre Dema și închizîndu-i, pe buze a dus-o, odihnind-o apoi pe sîngele care îl scurgea spre prăpastie, să uite de el. Plîngeau dacii cu ochii și inima, dar cu pumnalele răzbunau în trupurile romanilor ieșiți să atace liniștea celui plecat. Numai Dema împlînta în neștire cuțitul lui

Horide în acelaşi, mereu în acelaşi duşman. Şi-au înţeles bătrînul Remxid şi curajosul Sevida că numai ei doi mai scăpaseră din lupta aceasta. Şi au pornit mai departe cu hohotele Demei. Şi-n zori a tăcut şi n-a mai vorbit niciodată de atunci.

*

Săpam hotărît în apropierea cortului, convins de ceea ce ştiam, cînd am auzit glasul lui Alecu în spatele meu :

— Da, cam aici !

Stătea lîngă mine cu harta în mînă în urma cine ştie cărui calcul. Ne-am privit pentru o clipă şi ne-am zîmbit. De fapt, prezenţa fiecăruia dintre noi constituia o primă verificare a ipotezei celuilalt şi a sa personală.

Am săpat cîtva timp amîndoi concentraţi, pînă cînd am auzit-o pe Graţiela venind.

— Şi voi ?!

Ne-am privit toţi trei şi am izbucnit în rîs.

— Ştiţi ce ? Să-i chemăm şi pe ceilalţi. Nu pot fi departe.

Alecu fluieră de trei ori şi apărură fiecare din altă direcţie.

— Aţi început să săpaţi, îi întrebă el ?

— Eu nu încă, şi Vali se aşeză jos, mestecînd un fir de iarbă la fel de amar ca şi dezamăgirea lui de moment.

Mircea tăcea, privind spre cele trei gropi aflate în diferite stadii.

— Dar voi cum aţi nimerit toţi trei în acelaşi loc ?

— Tu eşti departe ?

— La cîţiva metri în desiş. Am găsit ceva care se aseamănă cu un luminiş, în care au fost cîndva nişte copaci. În orice caz slabă nădejde. De ce întrebi ?

Alecu tăcea şi l-am înţeles, aşa că i-am răspuns eu:

— Întîmplarea a făcut să ne găsim toţi trei pe platoul acesta, la distanţă numai de cîţiva metri între noi. Dacă am uni punctele, ar reieşi un triunghi isoscel de toată frumuseţea. Cred că ar fi mai bine să săpăm în interiorul triunghiului. Dacă nu vom găsi nimic, vom încerca împreună la locul tău. De acord ?

Vali veni cu propunerea cea mai eficientă :

— Săpăm pe perpendiculara coborîtă din vîrful triunghiului, adică din punctul Graţielei, şi lărgim şanţul pe măsură ce înaintăm atît în lungime, cît şi în adîncime.

Am fost de acord toţi şi Mircea a preluat conducerea, propunînd chiar lucrul concomitent din trei puncte deodată pe perpendiculara trasată imaginar. Vali lucra cu Graţiela şi Alecu cu Mircea, rămînînd în grija mea punctul din mijloc.

— Fumează, fumează, că robul munceşte ! spuse, rîzînd, Alecu, aruncînd o lopată de pămînt spre mine.

— Eu mi-am terminat groapa. Nu vezi că este chiar în „căldare" ? Natura ajută sufletele nobile.

O durere la picior mă făcu să-mi amintesc de rană și în clipa aceea, corelînd cele două întîmplări, am sărit în sus :

— Stați !

Nimic. Fiecare își vedea de treaba lui.

— N-auziți ? Am găsit-o !

Toți și-au ridicat uimiți privirea spre mine. Îmi era indiferent ce credeau în momentul acela.

— Rana de la picior, am strigat. Cum, nu înțelegeți ?

Mircea s-a repezit la mine. Grațiela a fugit dezorientată după pansament ; eu simțeam că înnebunesc.

— Nu ăsta, celălalt.

— Care ?! mă întrebă, mirată, Grațiela cu sticla cu iod într-o mînă și pansamentul în cealaltă.

A trebuit să le explice Vali, singurul care a înțeles despre ce era vorba.

— N-ar fi exclus ca tăietura să-i fi fost pricinuită de o muchie a lăzii dezgropată de apă. Nu e vorba de o „căldare" săpată de ghețari și nici nu cred ca un vîrf de stîncă să-i fi despicat mușchiul.

— Să cercetăm !

Și Alecu dispăru în cort după cele necesare.

Mă întrebam ce costum de scafandru are să aducă, sau, mai știi, poate chiar un submarin mai mic, cînd el se întoarse cu o singură frînghie și două pulovere.

Mircea se dezbrăcă de cămașă și își puse unul dintre ele, legîndu-se cu sfoara de mijloc. Acum înțelegeam și eu.

Mircea dispăru în „căldare“, iar în palma mea sfoara se scurgea neașteptat de mult.

Vali începu să-și întoarcă ceasul pe care îl mai răsucise cu un sfert de oră înainte. Ce-o fi căutînd Grațiela cu vîrful pantofului în iarbă ? Dumnezeu știe ! Chiar dacă s-ar afla acolo comoara, cu pantoful, în orice caz, n-ar putea-o dezgropa. Mă rog, treaba ei. Și totuși, ce-o fi cu Mircea de nu mai iese ?

— Vali !

— Taci !

Am tăcut ! Ce era să fac ? Numai că nu-mi ardea să tac. În sfîrșit, apăru mai întîi un picior, apoi o mînă și, ca într-o pictură abstracționistă, restul părților componente din ceea ce ar fi trebuit să constituie la un loc lectorul universitar Mircea Mărăscu. De-abia pe mal se lipi la loc și, în timp ce se îmbrăca cu cel de-al doilea pulover, ne aruncă peste umăr :

— Este !

De ce tac ceilalți ? Am încercat un „ura“ cam anemic, dar am fost nevoit să tac sub privirile mustrătoare ale Grațielei.

— Fii amabil, Mihai ! Mi-am uitat batista în cort.

— Ai avut dreptate! mă bătu vesel pe umăr Mircea, în timp ce mă întorceam. Este vorba de muchia unei lăzi, și asta fără nici un fel de îndoială.

Vali sări în sus, răcni ceva nearticulat, ca unul dintre stră-străbunii lui, și se apucă să sape, nemaiținînd cont de noi, care îl rugam să aștepte o hotărîre colectivă. Singurul care reuși să-l tempereze a fost Alecu. El a propus dezgroparea lăzii abia a doua zi dimineață, argumentînd că lucrarea ar necesita o muncă susținută un timp mai îndelungat. Și cum întunericul ne amenința, mi-am arătat adeziunea la această idee, trimițîndu-l pe Vali în cort după șireturile de la pantofi, pentru că eram în picioarele goale și-mi era teamă să nu răcesc. După el am pornit și noi, iar în urma noastră întunericul.

Mi-am luat baschetii în picioare și am fugit în spatele cortului să fac cîteva salturi mortale peste cap. Am reușit treaba asta de opt ori și jumătate, pentru că pe al noălea nu am putut să-l termin din cauza unui copac.

Mă gîndeam, în timp ce mă întorceam spre cort, de ce ceilalți nu-și exteriorizează bucuria. Și am ajuns la concluzia, mîngîindu-mi proaspătul cucui, că cel mai neserios sînt eu, pentru că nu știu să trăiesc „matur" și la „înalte simțiri etico-estetice".

Atunci am avut senzația că cineva mă privea insistent de undeva, din marginea pădurii, și m-am surprins cu mușchii încordați brusc, gata să ripos-

tez la nevoie. Am privit atent, dar — evident — nu era nimeni. Îmi pierise totuși entuziasmul de la început.

— Am pornit de la premiza, începu Alecu, că un drum făcut cu o asemenea încărcătură — e vorba totuși de-o ladă masivă — nu putea fi parcurs decît cu viteza medie de cincisprezece-douăzeci de kilometri pe oră. Am adăugat cel puțin trei popasuri pe zi, strict necesare, și am ajuns la un total de nouă opriri, la care am adăugat o toleranță de trei. Deci drumul a fost parcurs în maximum 3-4 zile. În urma calculului mi s-a confirmat că aceasta este regiunea, și deci legenda are din punctul acesta de vedere o bază reală.

Se opri pentru un moment și goli paharul din fața lui, apoi, după ce-și aprinse pipa, continuă, însoțind cuvintele prin gesturi scurte, nervoase :

— Am ajuns la concluzia că numai pe acest versant și pe această terasă ar putea fi îngropată lada, pentru că celălalt e mai abrupt și greu de urcat cu o încărcătură.

— De ce neapărat aici și nu mai jos ?

M-am uitat în ochii lui Vali să văd semnele invidiei pentru raționamentul desăvîrșit a lui Alecu. N-am văzut altceva decît curiozitate, așa că mi-am băut votca, închinînd-o în gînd cu el. Cel care a răspuns a fost Mircea :

— La strămoși există un cult al înălțimilor, al verticalei chiar. Zamolxe, sau cerul senin, putea fi atins și prin ridicarea fizică a omului spre el. Este de fapt un lucru cunoscut. Îl găsim în lucrările rămase de la Herodot, Stiabou, Pomponius Mella, Dio Cassius...

— Eu m-am gîndit, îl întrerupse Alecu, la faptul că, eu, personal, aș fi ascuns comoara în locul unde piciorul omului calcă mai anevoie. Nu uitați de importanța capitală a acestei comori. Ea simbolizează pentru noi întîlnirea cu străbunii noștri. Și bănuiesc că Decebal, ascunzînd comoara într-un moment în care romanii asediau cetatea din trei părți deodată, cum spun istoricii, era conștient că ce e mai bun și mai valoros nu în mîinile dușmanului trebuia să cadă, ci în mîinile nepoților lui.

— Cel puțin pînă la proba contrarie se crede că ascunde cele mai vechi și mai de preț podoabe ale regilor daci. Ultimul care le-a purtat fiind Decebal! îi tot trăgea Vali cu regii lui.

— Aș fi curios să știu cum ați găsit voi locul?

— Eu am mers pe aceleași considerente ca tine, spuse Grațiela, cu specificarea că am socotit de la bun început acest versant ca fiind cel posibil. Luminișul nostru e cel mai puțin accidentat și cu o mai mare stabilitate, adică mai puțin pasibil alunecărilor de teren sau avalanșelor și totodată cu vegetația cea mai bogată — un plus de siguranță,

un plus de acoperire, deci. În celelalte locuri ai săpa cam greu o groapă mai mare, şi cu atît mai greu ar putea fi ascunsă o ladă de asemenea dimensiuni fără să se producă alunecări. Acest lucru a fost dovedit de faptul că nu s-a descoperit comoara pînă azi.

— Pînă ieri ! preciză Vali.

— Pînă ieri ! căzu de acord Graţiela, privind la ceas.

Mie mi se pare ceva minunat să descoperi un lucru pe care pămîntul l-a acoperit secole întregi şi de care nu prea ştiau mulţi. Adică îl cunoşteau, dar ca legendă şi...

Acum Alecu se uită la mine inchizitorial. Ce-aş putea să-i răspund ? Dacă i-aş spune de unde ştiu, m-ar obliga să mă culc la noapte afară.

— Te ascult !

— Intuitiv, Alecule, pe cuvînt că intuitiv.

— Neconvingător, îmi ripostă el, ştiind precis că nu vreau să spun.

— Nu acum !

Mă graţie din cap şi schimbă vorba. Discuţia gravita acum în jurul formatului şi construcţiei deosebită a lăzii, care rezistase atîta timp în pămînt. Mircea tocmai ne explica despre o ceară cu proprietăţi excepţionale, care odată întinsă pe lemn îl ferea de umezeală un timp nelimitat şi care, se pare, era

de fabricaţie pur autohtonă, întrebuinţată pe scară largă de vechii daci, cînd...

*

— Bună seara !

În clipa aceea s-a stins lumina, dar s-a aprins o lanternă în mîna omului din uşa cortului.

— Se pare că vă deranjez de la o agreabilă cină. Vă rog să mă iertaţi !

Lanterna ne căuta liniştită feţele la fiecare pe rînd, dar nici un moment nu se îndepărta de ţeava pistolului-automat pe care o însoţea docilă.

— Cînd cineva spune bună seara, bunul simţ obligă pe ceilalţi să răspundă, continuă, ironică, vocea.

Era o voce frumos modulată, de bariton.

— Hei, domnilor, bună seara ! se impacientă glasul.

Am simţit lîngă mine cum piciorul lui Vali se încordează şi, calculînd fulgerător distanţa dintre el şi fugar, l-am temperat, prinzîndu-l puternic cu palma deasupra genunchiului. Nu numai că s-a liniştit, dar a fost şi primul care a răspuns :

— Bună seara !

— Îmi placi, tinere, eşti mai primitor decît colegii dumitale !

Omul lăsă arma în jos, deschizîndu-şi un nasture la haina de piele. Am auzit în spatele meu mişcîn-

du-se pînza cortului și am avut senzația că aud respirația cuiva. Asta însemna că individul nu era singur. Lucrurile se agravau, deci, cum nu se putea mai rău.

— Bună seara! repetă ca un ecou îndepărtat Grațiela.

Era formidabilă! Într-o situație ca asta reușise să-și stăpînească nervii mult mai repede decît ceilalți. M-am uitat la Mircea și l-am văzut cum își mișcă încontinuu buzele, nereușind să articuleze nici un cuvînt. Alecu nu-și revenise încă și, din cîte mi-am dat seama, nu avea șanse să-și revină prea devreme. Îl știam suferind cu inima și mi-a fost teamă pentru el. Rămînea numai Vali, singurul pe care mă puteam bizui la nevoie.

Individul apucă sticla cu votcă și o dădu peste cap fără nici un comentariu. Se șterse cu mîna la gură și, mușcînd cuvintele, se adresă lui Mircea:

— Uude-i aurul?

— Aici! scăpă Mircea răspunsul.

— Dă-l! Vocea era din ce în ce mai răgușită, din ce în ce mai răstită. Hai, mișcă odată! se enervă el, văzînd că Mircea rămîne neclintit.

— Nu l-am descoperit încă! se simți obligat să intervină Vali.

— Minți!

Pistolul-automat smucit de țeavă descrise un arc de cerc spre capul lui Vali. Am întins brațul, oprindu-l din drum.

— Nu minte!

Probabil că nu se așteptase la reacția mea, pentru că făcu un pas în urmă, îndreptînd arma spre mine.

— Afară! răcni sălbatic. Vă împușc pe toți fără cea mai mică remușcare. Aici n-are cine să audă. Nu mă credeți naiv, spunîndu-mi că ați pierdut timpul degeaba pînă acum.

Văd că pumnalul se găsește pe masă la loc de cinste. Cred că știți unde a fost găsit! Comoara nu poate fi decît pe această platformă. Afară toată lumea!

Luă pumnalul și îl băgă în buzunar, apoi făcu doi pași în afara cortului. Arma o ținea sub braț, cu degetul pe trăgător, în timp ce cu cealaltă mînă manevra lanterna în așa fel încît mereu eram cu toții în lumină. Nu s-a mișcat nici unul dintre noi. L-am auzit din întuneric cum manevrează închizătorul și am înțeles că nu va sta prea mult în cumpănă să descarce la nevoie un întreg încărcător în capetele noastre. M-am ridicat în picioare. Știam că voi fi urmat de ceilalți, așa cum știam că dacă ar fi trebuit să ne curețe ar fi făcut-o în cort fără să mai fie necesar să ne mai scoată afară. Bănuiam, însă, că la mijloc e altceva.

În lumina lunii formam un tablou suficient de bizar : eu la un pas în fața cortului, cu ceilalți în spatele meu, iar individul, zîmbind ironic, jucîndu-se cu lanterna la fiecare mișcare a noastră.

Vali nu mai respira : gifiia.

Mi-am propus să fiu tot timpul cu ochii pe el pentru a nu comite vreo greșeală, care în cazul de față ar fi fost fatală. Eram clar în inferioritate prin existența armei în mîinile celuilalt. Singurul lucru rațional, cu adevărat rațional, era să ne supunem momentan, așteptînd sau cauzînd chiar prilejul de-a răsturna în favoarea noastră situația. Asta ar fi trebuit să priceapă Vali.

— Puneți mîna pe lopeți ! Săpați aici !

Curios, m-am apropiat să văd unde trebuia să săpăm și am rămas surprins, văzînd că indicase locul unde numai cu cîteva ore înainte Vali, într-un moment de entuziasm, se apucase să sape pentru a dezgropa comoara. Atunci îl temperase Alecu. Acum îl obliga arma.

În urma mea, ceilalți stăteau nemișcați. Și-au dat seama că arma îndreptată spre ei, în caz de nesupunere, i-ar fi secerat fără cea mai mică ezitare, dar știam că nu va pune nici unul mîna pe lopată acum. cînd au văzut că infractorul cunoștea precis locul.

Riscul era mare și am înțeles că numai cîștigînd timp vom reuși să împiedicăm furtul comorii.

Timp. Trebuia cîștigat timp cu orice preț, și asta pentru că, indiscutabil, banditul era urmărit în continuare. După cîte știam, dezgropatul lăzii ar fi durat în jur de trei-patru ore, și asta cu o muncă susținută. Mi-am aruncat privirea peste cadranul fosforescent al ceasului.

Unu și jumătate.

— La ora trei, tot după ceasul tău, veți fi morți dacă lada nu e dezgropată.

Am ridicat surprins privirea. Rînjetul neomenesc al celui din fața mea mă înfiora. De-abia acum îmi dădeam seama. Era nebun.

— Timpul pe care îl pierdeți acum vă costă.

Am pus mîna pe lopată și, fără să-i privesc pe ceilalți, am început să sap îndîrjit. „Dumnezeule mare, e nebun ! Nebun clinic !" Săpam ca să-mi limpezesc gîndurile. Lopata mea a atins-o pe aceea a lui Vali. I-am aruncat o privire pe furiș. M-a privit și el.

— Ne va împușca pe toți fie că vom dezgropa lada, fie că nu ! șopti el. Trebuie imobilizat sau ucis.

— Nu. Cuvîntul îmi scăpase dur printre dinții încleștați.

— Ba da.

Vali lăsă lopata jos și se întoarse cu fața spre bandit. L-am răsucit de cot și, călcînd cu piciorul

pe fierul lopeţii, i-am ridicat braţul de lemn pînă în dreptul palmei sale. Nimeni nu văzuse nimic.

— Lasă-mă pe mine! i-am suflat.

Vali a mai mormăit ceva, dar a început să sape. Mircea şi Alecu încă nu se clintiseră din loc. A trebuit să le pună Graţiela uneltele în mînă.

Rîsul celui din dreapta noastră continua enervant. Un rîs sec, rece.

— Pielea. Vă apăraţi epiderma voastră roză! îl auzeam spunînd printre hohote.

Pierdusem noţiunea timpului de cînd lucram. Aerul devenise mai rece, stelele albiseră. În faţa mea, Alecu scăpă lopata din mînă şi se prăvăli la pămînt. Am sărit peste groapă şi l-am ridicat în braţe.

— Mi-e rău! şopti el.

— Nervii, bătrîne, nervii şi poate şi oboseala. Rezistă încă puţin!

A spus ceva, arătînd spre groapă, dar nu l-am îmţeles.

Incidentul cu Alecu mă hotărî să acţionez. Trei fără un sfert.

— Mai repede! Primul care întrerupe ritmul e mort.

Aşteptam un moment în care să pot fi mai aproape de el. Evita însă orice micşorare de distanţă, păstrînd tot timpul o egală depărtare de noi. În faţa mea, Alecu îşi duse din nou mîna la cap.

— Mihai !

— Gura, nu vorbeşte nimeni !

Vali bolborosi cîteva înjurături, în timp ce aruncă un sfert de lopată afară din groapă. Cu toată înţelegerea noastră tacită de-a lucra fără spor, groapa se adîncea văzînd cu ochii şi, cînd apa a început să se infiltreze, ne-am dat seama că nu mai putea fi mult pînă la contactul cu lada.

— Trei, şopti Graţiela, aruncînd o privire asupra ceasului.

Individul, atent tot timpul asupra noastră, fuma la cîţiva metri. Apa umpluse noua groapă şi m-am îndreptat spre „căldare" să văd cu cît scăzuse. Am auzit piedica armei ţăcănind, dar am făcut efortul să nu-i dau atenţie şi am îngenuncheat la marginea „căldării". Scăzuse suficient. Din calculele pe care le-am făcut în gînd am dedus că într-o oră, maximum două, nivelele vor fi egale şi lada o să apară la suprafaţă.

Curios să privească şi el, individul aruncă chiştocul ţigării şi veni spre mine.

În clipa aceea Vali îmi scăpă de sub control. L-am văzut cum se apleacă brusc în faţă, expediind o directă formidabilă în bărbia insului. Acesta descrise un arc de cerc pe spate şi, înainte să apuce să-şi revie, am făcut saltul spre el, pentru a-l imobiliza. Tîrziu însă, pentru că, elastic cum era, nici

nu luă bine contact cu pămîntul și se rostogoli peste cap, mărind distanța dintre mine și el.

Așteptam ca Vali să-mi sesizeze greșeala și să acționeze. Degeaba însă. Cînd el era în picioare, eu de-abia îmi schimbam centrul de greutate pe coate. Pistolul se rostogolise la cîțiva metri în iarbă, în dreapta noastră.

Hai, Vali — urlam în gînd — acum, măcar acum!"

— Vali!

Primul care se ridică și luă arma fu tot el, dar în loc s-o îndrepte spre noi o apucase doar de mijloc și își continuă saltul în întuneric.

N-am auzit decît un mîrîit, apoi o umbră săgetă prin fața mea. Urmă zgomotul unui corp în cădere, și din spatele cortului nostru auzii glasul lui moș Toader:

— Hoțul, Viteaz, băiatule! Hoțul! Ține-l bine! Așa, flăcăule!

Pe lîngă mine trecură în fugă doi oameni, și n-am înțeles ce se întîmplase decît atunci cînd îl auzii pe locotenent spunînd:

— Nu mai scapă!

Glasurile din vale se liniștiră pentru un moment și cineva strigă de jos:

— S-a făcut, t'oa l'ent!

Am răsuflat ușurați, aproape concomitent.

— Cu tot refuzul dumneavoastră, se adresă locotenentul lui Mircea, de-a primi să fiţi supravegheaţi, moş Toader l-a trimis pe Viteaz aici. El ne-a dat de veste de apariţia infractorului. Îl aşteptam la stîna lui moş Toader. Era deja încercuit. Prinderea lui nu mai era decît o chestiune de timp. Avem cel puţin satisfacţia că am sosit la timp. Pentru emoţiile pe care vi le-am pricinuit, vă rugăm să ne iertaţi!

— Ce spui, Viteaz? îşi întrebă moş Toader cîinele, care încă mai tremura de efort. Avem şanse să fim iertaţi!

— Aveţi, tăicuţule! şopti Vali, strîngîndu-i mîna lui şi locotenentului.

Viteaz însă nu se lăsă mîngîiat, ferindu-şi capul.

— E mîndru, spuse bătrînul, plimbîndu-şi degetele prin coama dulăului. A făcut treabă bună şi la lupii ăştia.

I-am petrecut mai tîrziu o bucată de drum, ca nişte gazde primitoare prietenii scumpi.

*

Pînă dimineaţa nu s-a mai culcat nimeni. Obosiţi însă, cînd soarele deja răsărise, Graţiela şi Alecu au adormit. Mircea discuta în şoaptă cu Vali. Se pare că îşi cerea scuze pentru teama sau „laşitatea“, cum o numea el, de care dăduse dovadă.

I-am lăsat discutînd şi am ieşit din cort. Jumătatea acestei zile era ratată. Nu se mai putea lucra.

Groapa de la picioarele mele se umpluse cu apă la același nivel cu „căldarea" alăturată. Eram obosit, dar știam că n-aș fi putut dormi, așa că am început să sap pentru a deschide drum apei să se scurgă din groapă. Vali și Mircea au venit și ei mai tîrziu. Aproape de amiază lucrul era terminat. După-masa de prînz trebuiau reluate săpăturile. Pînă atunci am pornit toți trei prin pădure.

— Dacă nu dădeam peste gura aceea artificială, și Mircea o arătă cu mîna, nu s-ar fi întîmplat nimic din toate astea.

— Poate că nu, sau — mai știi ? — poate că ne-ar fi căutat ei, încercă un răspuns Vali. Și pe urmă e destul de banal tot ce spui acum, Mircea, ca să merite să discutăm. Mai bine ne întoarcem la cort, propuse el.

S-au întors singuri, pentru că eu am preferat să mai rătăcesc puțin. M-am așezat apoi pe-un trunchi căzut și am aprins o țigară. Încercam să reconstitui tot ce se petrecuse de la plecarea noastră din București și m-am bucurat observînd că stăruiau în amintire numai imaginile ce-au jalonat drumul care a dus la descoperirea tezaurului. Celelalte, chiar și ce se petrecuse cu o noapte înainte, estompîndu-se, apărînd ca niște fotografii mișcate, pe care eram convins că am să le uit fără prea multă bătaie de cap. Comoara constituia punctul luminos, care umbrea restul. De fapt, acest rest nici nu mai conta aici, pe acest

trunchi de copac, cînd veverița din bradul din fața mea făcea cu atîta grație tumbe în jurul unei raze de soare fără să se teamă de nimic. Era prea vie și prea aproape de mine ca să-mi mai amintesc de oamenii în haine de piele și de pistoalele lor. M-am bucurat cînd i-am găsit pe ceilalți discutînd cu totul despre altceva. Fiecare își spunea părerea despre nașterea acestei fîntîni naturale, care ușurase descoperirea noastră. Trebuie să recunosc că singura ipoteză demnă de luat în seamă a fost cea a Grațieilei — cu stînca care s-a deplasat și a sfîrșit prin a se rostogoli la vale, creînd o deschizătură cine știe cărui izvor sau pînză de apă. După ce am mîncat, ne-am grăbit să continuăm săpăturile. Alecu a propus ca cel mai tînăr dintre noi să se ducă în satul de unde pornisem urcușul și să încerce să obțină legătura cu Bucureștiul. Cei cu care am discutat ne-au promis sprijinul pentru a doua zi dimineață. Cînd m-am întors la cort, deja se înserase.

— Vino cu mine ! mă trase de mînă Grațiela spre buza noii gropi. Ceilalți urmăreau, rîzînd scena. Primul gînd a fost să o iau la fugă, trebuie să recunosc că și făcusem doi pași spre dreapta, dar mîna Grațielei mă obligă să rămîn și să privesc.

Pe lada dezgropată jumătate erau așezate urmele unui schelet de om, pe care, culmea — cum am aflat mai tîrziu — Grațiela îl curățase os cu os, cu o perie de haine, cu foarte mare grijă. Cînd am auzit rîsul

prietenilor mei, am deschis un ochi, apoi pe celălalt și am privit din ce în ce mai interesat.

— E scheletul unei femei, mă lămuri Mircea, venind și el. Îți dai seama după construcția bazinului și comparîndu-l cu lățimea oaselor umărului. Alături este o salbă cu bani de aur și un inel... care, probabil, i-au aparținut.

Am dat din cap afirmativ și am plecat spre ceilalți, care mă întîmpinară glumind :

— Ți-a cam pierit graiul, copile ! se amuză Alecu.

— Mă înșel eu sau s-a îngălbenit ? îl susținu Vali.

— Luna !... Luna !... m-am bîlbîit, căutînd să scap, dar trezind un nou hohot de rîs, pentru că luna încă nu răsărise.

Mircea a luat o lanternă și am coborît toți în groapă să privim lada și rămășițele scheletului mai de aproape. După ce-a epuizat fiecare partea sa de povești cu fantome, schelete și haiduci, ne-am dus la culcare.

...Era trecut de miezul nopții cînd m-am întors singur de data aceasta. În jurul meu nu erau decît umbre sub lumina lunii și un cer senin, plin de stele, care mă încurajau, făcîndu-mi semne discret.

În fața mea, pe ladă, sclipind fosforescent, stătea întinsă tînăra dacă.

— Mă cunoști ?

Am făcut semn din cap că da.

— Mă cheamă Dema!

Albea luna în jurul meu și am putut distinge părul Demei înfiorîndu-se de vînt și ochii albaștri, grei de întunericul pămîntului, și atunci mi-am oprit undeva, în mine, un oftat adînc. Erau păduri în glasul Demei și izvoare triste.

— Ce ți-a șoptit regele la ureche cînd ți-a mîngîiat părul în noaptea aceea?

— Să nu adaug la salba mea un mărgăritar în plus, plîngînd. Și m-a sărutat pe frunte și m-a măritat cu Horide cînd cerul fulgera între noi.

— Știu, Dema! Am fost acolo. Te-ai suit în căruță, apoi ai biciuit caii pentru drumul greu care se răsucea în noaptea aceea.

— Și toată noaptea am alergat. Și în primii zori am adormit în brațele lui Horide pentru prima dată. Și curgea atunci numai lumină în mine și numai mușchi de pădure erau brațele lui.

— Toată ziua ați galopat pe căi de codru, să scăpați de călăreții romani, care vă luaseră urma. Dar ați scăpat abia a doua noapte.

— Taci! Nu-mi aminti! Rămîneau palmele lui Horide pe ochii mei și buzele lui pe buzele mele, și nu credeam că romanii sînt în jurul cetății, și undeva, în urmă, ai noștri se luptă. Uitam în brațele lui și parcă nu uitam. Și toată ziua am galopat pe căi de codru să scăpăm de romanii care ne luaseră urma și de-abia în seară am mîngîiat fruntea lui Horide din nou și am

ascultat bătăile inimii lui din nou, cu urechea adîncită în pieptul lui. Și de-abia cînd luna se năștea am pornit-o.

— Ați pornit iar cînd luna se năștea și caii obosiți se nelinișteau, presimțind moartea dincolo de vale...

— Și caii presimțeau moartea dincolo de vale. Și moartea a venit dincolo de vale, cînd ne-a așteptat ascunsă între prăpastie și stîncă. Și palmele lui Horide mîngîiau ca mușchii pădurilor, și ochii lui ca ochii cerului rîdeau...

— V-ați bătut după căruță, apărați de ea. Dar romanii erau mulți și voi numai patru.

— Erau mulți romanii și noi numai patru, și săgetam după căruță ascunși, pînă oboseau mîinile, pînă se rupeau arcurile și pînă o săgeată se adînci în locul unde urechea mea se dezmierdase în pieptul lui Horide.

— Ce semn a făcut atunci Horide ?

— Mîna stîngă la inimă să oprească viața în loc, mîna dreaptă a măsurat zarea acolo, de pe marginea prăpastiei, a dus-o apoi la ochi și la buze a dus-o, oprind-o pe sîngele care îi curgea din piept. Nici un roman n-a atins brațele lui Horide și trupul lui nici un roman nu l-a atins.

— Numai prăpastia !

— Cît e zarea... pe ea se jură că m-a iubit ca lumina ochilor și în sîngele lui am rămas și în el, chiar și acolo sus, la Zalmoxe.

— Ai privit mult spre prăpastie și mult spre cer să-l vezi, dar nu l-ai văzut.

— Ba da, l-am văzut urcînd și l-am strigat.

— Ați pornit mai departe, romanii rămînînd sub sabia și pumnalul celor doi bărbați.

— Și sub pumnalul meu rămînînd. Să nu-l ajungă pe Horide și să-l lase să îngenuncheze la picioarele Marelui Zeu pentru iertarea luptătorilor noștri și pentru pacea noastră. Se despica noaptea încet de pieptul cailor și în urma noastră, încet, se împreuna, acoperind trupul lui Horide.

— În noaptea următoare ați urcat muntele, Dema, și ați săpat groapă adîncă.

— Și groapă adîncă am săpat, pentru ca pămîntul să odihnească și să ascundă gloria bunilor mei și ai lui Horide și ai bătrînului Remxid. Pentru ca iarba să acopere pașii lui, ai bătrînului Remxid și ai curajosului Sevida.

Și spunea bătrînul Remxid : „Nu mai săpa, Dema, odihnește-te pînă la apusul lunii, că drum greu ne așteaptă, Dema !"

Și-mi spunea curajosul Sevida : „Oprește-te, Dema ! cruță-ți mîinile și picioarele, că drum greu ne așteaptă la întors !"

Dar eu știam că pentru mine nu mai era drum la întors.

— Te aștepta Horide în zori... dacă cerul era luminos.

— Şi Horide m-a aşteptat... şi eu m-am dus.

Plîngeau ochii regelui, dar glasul îi era dur şi ne spunea să ţinem minte că ducem darul nostru şi al străbunilor noştri, dacilor ce s-or naşte liberi dincolo de zidurile cetăţilor războinice.

Şi plîngeau ochii regelui, şi eu plîngeam, mîngîind inelul pe care mi-l dăruise... Du-te acum! Du-te, să nu mă vezi murind... du-te!

— Adio, Dema!

N-a mai răspuns nimeni. Am plecat păstrînd în mine imaginea frumoasei dace şi a celor trei bărbaţi curajoşi.

*

Restul nopţii l-am petrecut prin pădure, iar zorile m-au găsit aşezat lîngă stîncă, privind prăpastia în care Dema se aruncase pentru a ajunge pînă la Horide.

— Azi-noapte n-ai dormit în cort.

Era glasul lui Alecu, care venise lîngă mine. Nu i-am răspuns. A privit şi el prăpastia, i-a comentat adîncimea şi numărul mare de stînci, care o făcea şi mai înspăimîntătoare. Apoi a tăcut, privindu-mă, şi a plecat nedumerit.

De-abia s-au sculat ceilalţi, că din sat au şi venit şase oameni să dezgroape şi să ia lada cu ei. Lucrările le conducea Mircea împreună cu un profesor din Bucureşti, chemat anume.

— Te rog ceva, Mircea !

M-a privit mirat și a așteptat să continui.

— Te rog, Mircea, las-o pe Dema aici ! Îngropați-o în locul lăzii !

La început n-a înțeles cine era Dema, apoi s-a luminat dintr-o dată și mi-a zîmbit.

— Să încerc, Mihai ! Am să vorbesc cu profesorul meu.

Lada fusese scoasă și ne-am strîns în jurul ei, așteptînd momentul deschiderii. Eram singurul care nu eram emoționat. S-a deschis lada. Conținutul întrecea așteptările tuturor. Era plină de monede de aur, podoabe și brățări, iar două sceptre mari de aur masiv se odihneau deasupra de secole.

M-am îndepărtat de ceilalți și am intrat în pădure.

„Darul nostru și al strămoșilor noștri pentru dacii ce s-or naște liberi dincolo de zidurile cetăților războinice..." Auzeam în mine glasul Demei și i-am mulțumit în gînd.

În umbra pădurii aveam impresia că fiecare copac este un războinic dac pus să păzească acest dar, pînă cînd mîinile celor pentru care a fost ascuns îl vor primi.

Undeva, în spate, am auzit murind un copac și m-am gîndit că obosise probabil să tot stea de pază în picioare de atîta timp.

— Unde ai fost, domnule ? mă întîmpină Mircea.

Am arătat spre pădure.

— Să știi că Dema a rămas acolo, la locul ei.

Îmi făcu semn cu mîna și coborî repede să-i ajungă din urmă pe cei care duceau lada. Vali plecase și el. Grațiela la fel. Stăteam cu Alecu și fumam rezemați de pilonii cortului. Tăceam amîndoi.

— Parcă lipsește ceva, oftă el într-un tîrziu.

Urmăream în gînd, pentru a nu știu cîta oară, drumul lui Horide și al Demei, al bătrînului Remxid și al curajosului Sevida, și mă bucuram că-l puteam face mereu împreună cu ei.

A doua zi Mircea ne-a povestit că lada a pornit spre București și că va trebui să plece și el.

Fiecare dintre noi simțea că trebuie să plece, așa că nu ne-au mirat cuvintele lui.

Urma să petrecem ultima noapte pe munte și, cînd s-a înnoptat, m-am dus la mormîntul tinerei dace, să-l văd pentru ultima oară.

— Spune-ne povestea Demei ! mă întîmpină Mircea, făcîndu-mi loc lîngă el.

Am observat aceeași dorință și în privirile celorlalți.

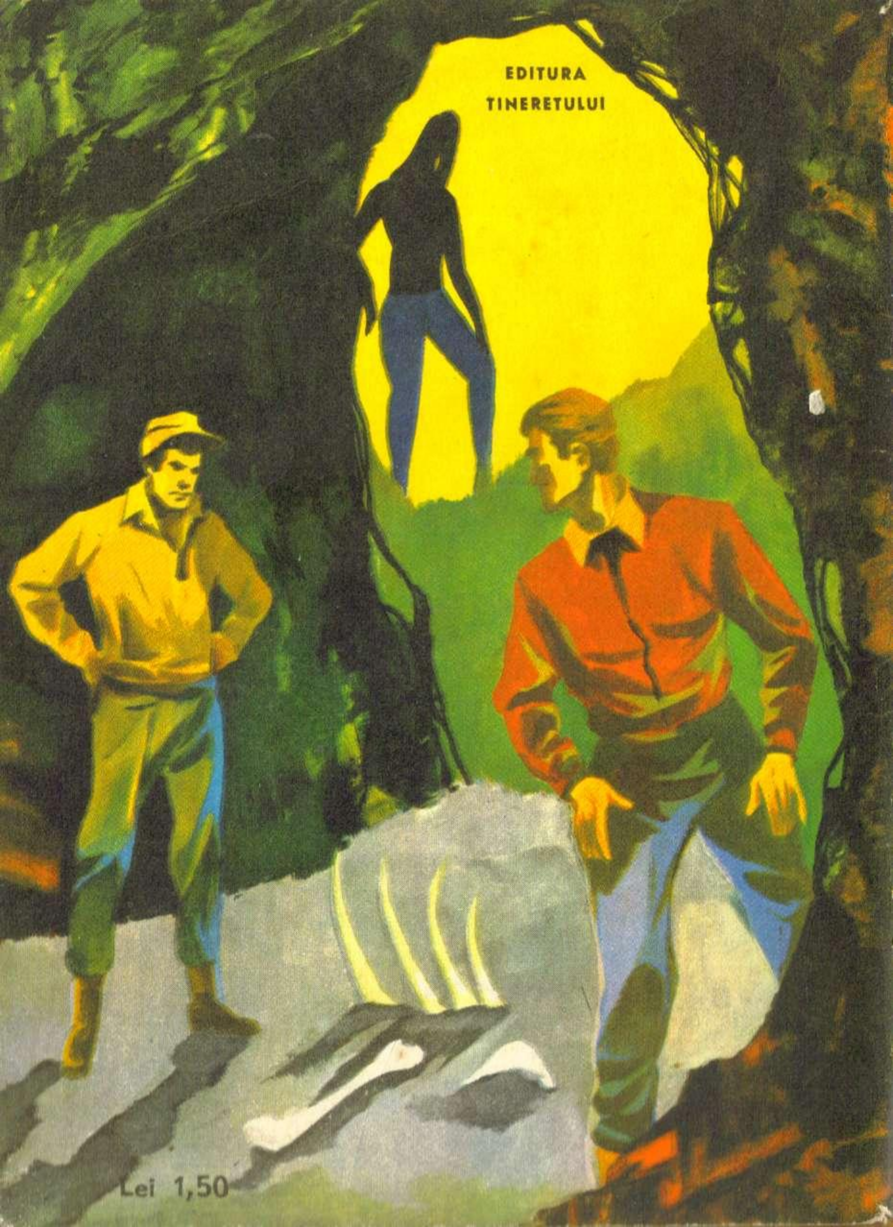
— Știam că numai așa ai fi putut fi o dată cu noi la linia de sosire. Noi am mers pe drumul spinos al analizei. Tu, pe drumul, nu mai puțin spinos, dar fermecător, al fanteziei. Acum spune-ne povestea Demei ! încheie Alecu.

Și le-am spus-o.

Redactor : IORDANA URECHE
Tehnoredactor : GABRIELA ILIOPOLOS

Dat la cules 21.01.1969. Bun de tipar 07.03.1969. Apărut 1969. Comanda nr. 9347. Tiraj 100 140. Hîrtie tipar de 50 g/m². 700×1000/32. Coli editoriale 1,75. Coli de tipar 2 A. 16 714. C.Z. pentru bibliotecile mici 8R—31.

Tiparul executat sub comanda nr. 90 082 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București
Republica Socialistă România

EDITURA
TINERETULUI
Lei 1,50